

Bevezetés az analízisbe

Gyakorló feladatok

(a nov. 28–dec. 12-iki előadásokhoz, ill. gyakorlatokhoz)
(vizsga-mintapéldák)

A) Állapítsa meg a következő függvények értelmezési tartományát, értékkészletét és vizsgálja, hogy hol folytonosak?

1) $f(x) = \sqrt{(2x-3)(4x-7)}$;

2) $f(x) = \frac{1}{\sqrt{\log_5 \frac{4x-1}{3-2x}}}$;

3) $f(x) = \sqrt{\log \sin x} + \log(3-x^2)$;

4) $f(x) = \sqrt{1 - \log_{\frac{1}{3}} \frac{x^2+4x}{2x-3}}$;

5) $f(x) = \sqrt{\frac{\log^2 x + \log x + 6}{\log x}}$;

6) $f(x) = \sqrt{|x-2| - |x-5|}$;

7) $f(x) = \sqrt{\operatorname{tg}[\arcsin(x+3-|x+2|)]}$;

8) $f(x) = \sqrt{2 \log(x+1) - \log x}$;

9) $f(x) = \log \sqrt{\sin x}$;

10) $f(x) = \sqrt{-2 + |x^2 - 2|}$;

11) $f(x) = \frac{1}{2} \log \frac{1+x}{1-x}$;

12) $f(x) = \sqrt{5 - \left| \frac{5^x}{5-5^x} \right|}$;

13) $f(x) = \log(1 - \log_8(x^2 - 4x + 3))$;

14) $f(x) = \log \log \left(3 - \left| \frac{1}{(x-2)^4} - 2 \right| \right)$;

15) $f(x) = \sqrt{\log(x - |x+1|) - 2} + \arcsin(\log_2(x^2 - 1))$;

16) $f(x) = \sqrt{2 \log(x-3) - 2 \log(x-5)}$;

17) $f(x) = \sqrt{2 \log(2-x) + \log \frac{1}{x}}$;

B) Hol *folytonosak* a következő függvények?

1)

$$f(x) = \begin{cases} 1, & \text{ha } x \text{ racionális,} \\ 0, & \text{ha } x \text{ irracionális;} \end{cases}$$

2)

$$f(x) = \begin{cases} x, & \text{ha } x \text{ racionális,} \\ x^2, & \text{ha } x \text{ irracionális;} \end{cases}$$

3)

$$f(x) = \begin{cases} \log x, & \text{ha } x > 1, \\ 0, & \text{ha } x \leq 1; \end{cases}$$

4)

$$f(x) = \begin{cases} 2^{-x}, & \text{ha } x < -1 \\ 2^x, & \text{ha } -1 \leq x \leq 1, \\ 2x^2, & \text{ha } x > 1. \end{cases}$$

C) *Inverz függvénnnyel kapcsolatos feladatok.*

Milyen x -ekre igaz, hogy $f(x)$ függvény inverze $\bar{f}(x)$? Adja meg $\bar{f}$ értelmezési tartományát és értékkészletét is!

- 1) $f(x) = x^2, \bar{f}(x) = \sqrt{x};$ 2) $f(x) = \sqrt{x}, \bar{f}(x) = x^2;$
 3) $f(x) = x^2, \bar{f}(x) = -\sqrt{x};$ 4) $f(x) = -\sqrt{x}, \bar{f}(x) = x^2;$
 5) $f(x) = x^2 + 3x - 1, \bar{f}(x) = \frac{-3 - \sqrt{13+4x}}{2};$
 6) $f(x) = \frac{-3 + \sqrt{13+4x}}{2}, \bar{f}(x) = x^2 + 3x - 1;$
 7)

$$f(x) = x^2, \bar{f}(x) = \begin{cases} \sqrt{x}, & \text{ha } x \text{ racionális,} \\ -\sqrt{x}, & \text{ha } x \text{ irracionális;} \end{cases}$$

8)

$$f(x) = \begin{cases} \sqrt{x}, & \text{ha } x \text{ racionális,} \\ -\sqrt{x}, & \text{ha } x \text{ irracionális;} \end{cases} \bar{f}(x) = x^2;$$

9)

$$f(x) = \begin{cases} 2x, & \text{ha } x \text{ racionális,} \\ 3x, & \text{ha } x \text{ irracionális,} \end{cases}$$

$$\bar{f}(x) = \begin{cases} \frac{x}{2}, & \text{ha } x \text{ racionális,} \\ \frac{x}{3}, & \text{ha } x \text{ irracionális;} \end{cases}$$

10) $f(x) = \sin^2 x, \bar{f}(x) = \sqrt{\arcsin x};$

Adja meg a következő függvények inverzeit, azok értelmezési tartományát, értékkészletét, és vázolja az $y = \bar{f}(x)$ grafikont is.

- 11) $x \mapsto \frac{x^2 - 2x}{x^2 + x};$ 12) $x \mapsto \frac{5 + \operatorname{tg} x}{1 + \operatorname{tg} x};$ 13) $x \mapsto 2^{\frac{x-2}{1-x}};$
 14) $x \mapsto \frac{1}{1 - 2 \operatorname{tg} x};$ 15) $x \mapsto \log_{1/3} \frac{x+3}{x-2};$
 16) $x \mapsto \sqrt{\frac{9-3x}{x-2}};$ 17) $x \mapsto \frac{2^x + 3^{-x}}{2^x - 3^{-x}};$
 18) $x \mapsto \sqrt{(2x-3)(4x-7)};$ 19) $x \mapsto \frac{1}{\sqrt{\log_5 \frac{4x-1}{3-2x}}};$
 20) $x \mapsto \sqrt{|x-2| - |x-5|};$ 21) $x \mapsto \sqrt{2 \log_3(x-3) - 2 \log_3(x-5)}.$

D) *Egyenletes folytonossággal kapcsolatos feladatok.*

Bizonyítsuk be, hogy

- 1) $f(x) = \sqrt{x}$ egyenletesen folytonos az $[1; \infty)$ -n;
 2) $f(x) = \sqrt[3]{x}$ egyenletesen folytonos a $[0, \infty)$ -n;
 3) $f(x) = \log x$ egyenletesen folytonos az $[1; \infty)$ -n;
 4) $f(x) = \sin x$ egyenletesen folytonos a $(-\infty, \infty)$ -n;
 5) $f(x) = \cos^2 x$ egyenletesen folytonos a $(-\infty, \infty)$ -n;

- 6) ha $f(x)$ folytonos a $(-\infty, \infty)$ -n és periodikus, akkor egyenletesen is folytonos a $(-\infty, \infty)$ -n.

Állapítsuk meg, hogy az $f(x) = e^x$ függvény egyenletesen folytonos-e a következő I intervallumokon:

- 1) $I = [1, \infty)$;   2) $I = (-\infty, 0]$;
 3) $I = [3, 10]$;   4) $I = [1, 2)$;   5) $I = (-3, -1)$.

E) Függvények *határértékével* kapcsolatos feladatok:

- 1) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^4 + 2x - 3}{x^2 - 3x + 2}$;   2) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{3x^4 - 4x^3 + 1}{(x-1)^2}$;
 3) $\lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{1}{1-x} - \frac{3}{1-x^3} \right)$;   4) $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{1 + \sqrt[3]{x}}{1 + \sqrt[5]{x}}$;
 5) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{5x}{\sqrt[3]{1+x} - \sqrt[3]{1-x}}$;   6) $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{\sqrt[3]{1+2x+1}}{\sqrt[3]{2+x+x}}$;
 7) $\lim_{x \rightarrow \infty} x(\sqrt{x^2 + 1} - x)$;   8) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 3x}{x}$;
 9) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin ax}{\sin bx}$;   10) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos x}{x^2}$;
 11) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin ax}{\operatorname{tg} bx}$;   12) $\lim_{x \rightarrow 0} x \operatorname{ctg} x$;
 13) $\lim_{x \rightarrow 1} (1-x) \operatorname{tg} \frac{\pi x}{2}$;   14) $\lim_{x \rightarrow \infty} (\sin \sqrt{x+1} - \sin \sqrt{x})$;
 15) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{\cos x - 1}}{x^2}$;   16) $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1}{x} - \frac{1}{\sin x} \right)$;
 17) $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1}{\sin x} - \frac{1}{\operatorname{tg} x} \right)$;   18) $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{3x+1}{3x+7} \right)^{x+3}$;
 19) $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{2x+3}{3x+7} \right)^{x+1}$;   20) $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{ax+b}{cx+d} \right)^x$;
 21) $\lim_{x \rightarrow \infty} x^{\sin \frac{1}{x}}$;   22) $\lim_{x \rightarrow 0} (1 + \operatorname{tg} x)^{\operatorname{ctg} x}$;
 23) $\lim_{x \rightarrow 0} (1 + 3 \operatorname{tg}^2 x)^{\operatorname{ctg}^2 x}$;   24) $\lim_{m \rightarrow \infty} \left(\cos \frac{x}{m} \right)^m$;
 25) $n \sin \frac{1}{n}$;   26) $\frac{1}{n} \operatorname{ctg} \frac{1}{n}$;   27) $n^2 \left(1 - \cos \frac{1}{n} \right)$;
 28) $\frac{\sin \frac{4}{n}}{\sin \frac{3}{n}}$;   29) $\sqrt[n]{\sin \frac{1}{n}}$;   30) $n^{\sin \frac{1}{n}}$;
 31) $\cos \sqrt{n+1} - \cos \sqrt{n}$;   32) $n - \frac{1}{\sin \frac{1}{n}}$;

F) *Ábrázolja* az alábbi függvények grafikonjait:

1. $x \mapsto \arcsin(\sin x)$; $x \mapsto \sin(\arcsin x)$;
2. $x \mapsto \arccos(\cos x)$; $x \mapsto \cos(\arccos x)$;
3. $x \mapsto \operatorname{arctg}(\operatorname{tg} x)$; $x \mapsto \operatorname{tg}(\operatorname{arctg} x)$;
4. $x \mapsto \operatorname{arccotg}(\operatorname{cotg} x)$; $x \mapsto \operatorname{cotg}(\operatorname{arccotg} x)$.
5. $x \mapsto \sqrt{x^2}$; $x \mapsto (\sqrt{x})^2$;
6. $x \mapsto \frac{3-x}{x+5} = f(x)$; $y = \overline{f}(x)$;
7. $x \mapsto \frac{1}{1+\operatorname{tg} x} = f(x)$; $y = \overline{f}(x)$.